

בעזה"ת

אורחות הבית

עובדות, הנהגות, מאמרים ושיחות

בעניני הקמת בית-יהודי – בית של תורה
והיסודות עליהם הוא מושתת

מרבן ומאורן של ישראל הגאון האמיתי
מרן רבי **אלעזר מנחם מן שך** זצוק"ל
בעל "אבי עזרי"

נאספו ולוקטו מפיו ומפי תלמידיו ומקורביו על ידי נכדו
אשר בהגאון רבי מאיר עבי שליט"א ברגמן

אדר ב' ה'תשס"ה

שידוכים

ריכונו של עולם - אתה ניצחת! לו

השקעה ומסירות לשידוכין מ

האבא השדכן... מ

בשביל הכת שלי לא הייתי מברר
בטלפון... מב

אחריות לשידוך בו תמך מג

נקיות מגניעות ושיקולי 'כבוד'! מה

למנוע ביטול שידוכים מט

שידוך מן השמים מט

לשבת את המקח! נ

עצתו אמונה נג

כל הנוטל עצה - אינו נכשל נג

מגלה טפח ומכסה טפחיים נה

כל התשובות נמצאות בתורה! נו

המלמד תורה לעמו ישראל! נח

החיבור שלא חובר... נט

אם לומדים - יודעים הכל! סא

מקדש עמו ישראל סב

טעם תענית החתן והכלה ביום
חופתם סו

מזמור שיר חנוכת הבית סז

בית של תורה סט

האמונה והבטחון - בסיס לבניית
בית! סט

בלי דירה - אי אפשר להתחתן? ע

נדוניה שכזו... עב

תקופת השידוכים א

כן כמה לחופה? א

לא להרכות בפגישות ד

לורז את מועד החתונה ו

אין לרחות את מועד החתונה ח

מה ההיתר לכיטול תורה? י

הפטור מלימוד - רק בחתונה
עצמה! י

כירורים ומסירת מידע יב

שני שקרים - והכל יסתדר... יב

מה ההיתר לספר? יג

חובת ההשתדלות - עד היכן? טו

צריך להודיע מיד!! יז

על מה לעמוד בשידוכים? כ

צריך רק השקפה טובה ומידות
טובות כ

הם צעירים מכדי לשאת עול
משכנתא... כג

מהו "בן-תורה"? כד

מתי יש לבדוק באחי האם? כו

עצות פרטיות בכירורים כח

הוא אינו פרופסור ב'חפצא'... כט

יהודי מדור קודם ל

חסרונות כשידוכין - וכיצד
לבררם לג

לא בשמים היא... לד

הכל בידי שמים! לה

הבית היהודי

מסירות האשה לתורה - תלויה
בבעל עה

חלקם של הבעל והאשה
בבניית הבית עה

אל תהיה 'שלום בית דין'! עז
 שלום הבית - אף הוא הלך
 בבעל עח
 החרוז - במים לשלום בית עט
 טירת הדין - וטירת הירושלם פא
 כטל רעוקן סמך רעונה - כדי שהכטל רעונה
 סמך רעוקן פב
 חכמות נשים בנהה בינה פג
 חכמה נשים לעמוד כפרך פד
 הרבש'ע ארוב אנשים סקחים! פה
 אשה - חכמה מכני פז
 שדוך פשוט - הוא הטוב
 כדור? פח

נשים כמאי זכיינן? צ
 ההקרה למען הנורה - היא ההחשבות
 האמיתית באשה! צ
 לא משלמים סק הלומים! צב
 מיטת נשים צוקניות צג

מבכדה יותר מגופו צד
 מסירות למען טובת האשה
 כל נדרי לנידה של הרבנית עא
 המצוי את הפשט! עב
 הדרכה לשלום בית עג
 לא על חשבון העושה בבית!
 רק על דעת האשה! עד

ואגא איוון ואפרנס קא
 'הסם נבילך שלום - הלכ חיטים
 ישבעך' קב
 על הפרנסה - מוטל על הבעל קג
 קבלת התיבה מהמלללי קד
 קי

עבודת האשה - רווח מול
 הפסד קיא
 עדיף שהאשה לא תעבוד
 אשתך קיב
 עבודה בממלכת דוד - הפסדה מול
 ממשלה! קיג

אתה הלך לכולל קטז
שלום בית קיז
 מסירות נפש למען שלום בית קיח
 המכתב הגורלי קיט
 ריקוד עם מטפחת סביב
 השולחן! קכב
 סקחות למען השכנת שלום קכד
 יש להביט גם מתחת לשולחן קכה
 לשעמים נורעה הקיפוח קכו
 צורך בית דין! קכז
 קכה

הסירו מכשול מדרך עמי קכט
 להקדים רפואה למכה קכט
 הזירות מגול - ומפגיעה בשלום
 הבית! קלא
 עד הפרטים הקטנים ביותר!
 'דומרות' - לא על השבון
 האשה! קלה

סוף מצעה במחשבה תחילה
 לחבבה על בעלה קלח
 אני מחויב מבעלך 'עולמות'!
 כבוד לאשת חבר קמא
 קמב
 קמג

עזר - כנגדו קמד
 אין חכמה לאשה אלא כפלך!
 את תעסקי בפשיטה - ובעלך
 בלימוד קמו
 על השקפה טורחה - כדאי
 לשטור קמז

צניעות קמח
 אטוטה דוד - בגלל חוסר
 צניעות קמט
 אשה טכנן את העולם הבא
 שלך! קנא
 בצניעות - אין פשרות!
 כל עתיד עם ישראל הלך
 בכני קנב
 קנז
 קנה

פרנסה

התמיכה החדשות קעו
 שמא נגרם הפסד קעז
 לא לאכול ילדים קפא
בהיתר ולא באיסור קפב
 הידע הנדרש מהזונני קפג
 וירעו אותו הסערים קפד
 אין להתפשר במקום סדך
 איסור קפה
 לא לפגוע ברי"ט הקודם קפז
 אמילו הדבר הטוב היותר - לא יעלה אם
 כרוך בפגיעה באחר קפח
 גם במדבר אפשר להסתדר קפט
 גם בעת עבודתך - זכור כי הודו
 הנך! קצא

שכתי בבית ה' קנט
 דורשי ה' לא יחסרו כל טוב קנט
 כל אברך יכול להצליח קס
 אין לערב לימוד עם עבודה! קסא
 עמלי תורה - מתפקדים מצעצנת
 המן! קסב
 ההשתדלות - מראודיותא! קסז
השתדלות ואמונה קסט
 'ואספה דגנך' - ולא ימושי קסט
 גם למגיד השיעור מוטן הקב"ה את
 פרנסתו! קעא
 כקריעת ים סוף - איש לא נותר על
 התוף! קעג
זהירות מפגיעה בפרנסה קעה
 אמונה לחד - ואחריות
 לתוד קעה

הורים

העלתה כתורה - בזכות ההורים רז
 קרושה הבן - תלוייה בכוונת
 הוריו רח
 איך היה נראה העולם כלי
 רש"י? רה
חובת ההורים רי
 אושר ריבוי הילדים רי
 עם צעירים - נשארים צעיר ריא
 האב צריך לקרב ריב
 הילדים צריכים את אבא
 בבית! ריג
 טובת הכלל - אינה קודמת למחויבות
 לבנים ריז
 לא לעכב את הבן מללמוד ריז
 הבחור שלא עובד ריח

כבוד הורים קצג
 יש להתחשב בדעת ההורים! קצג
 תתפללי בבית - ואל תתקי את
 הקשר! קצה
 אסור לנתק את שרשרת
 הדורות! קעז
 אל תעשי בניגוד לרצונם של
 הורייך! ר
 אי אפשר לשמוע - אבל צריך לכבד
 הורים! רב
 לא מגיע לאבא שחשמוע בקולו? רג
 אין מפסידיים ממצוה רד
בזכות אבות תושיע בנים רה
 תפילת ההורים רה

חסד

חסד מעין 'חסד לאברהם' רכו
 מסירות לחסד רכז
 איש חסד רלא
 חסד שאינו תלוי בנסיבות רלג
 הבן נתנחם ביחד רלד

מעלת החסד רכא
 ספר בראשית - הורכה למידות
 ולחסד רכא
 טידת החסד - זכיקות בחסדו
 יתבדך רכז

חישבי נא: מה היה קורה אילו בעלך לא היה מודע למשלוח המזון אשר שלחת לי, והדבר היה מתגלה לו באקראי מתוך מכתבי? הרי במצב כזה היתה מתעוררת בליבו בלי כל ספק הקפדה כלפיך על שפעלת בלא ידיעה ומבלי ליטול את רשותו!

"ועתה, כלום יכולתי לקחת על עצמי אחריות כה כבדה, אחריות על פגיעה בשלום הבית שלכם?? אין ספק! לא יכולתי לעשות כן בשום אופן, יאה המחיר אשר יהיה! לפיכך שמרתי את החבילה עד הגיעי הביתה, וכעת אני יכול להשיבה אליך - שכן כבר אין לי בה כל צורך!!"

"זוהי היתה גישתם של גדולי ישראל" - היה רבינו מלטש ומחדד את המסר העולה מבין הדברים. "הם ידעו את ערכו הגדול של שלום הבית, הם הכירו בחשיבות הרבה של שמירת מרקם היחסים העדין שבין איש לאשתו, והם היו מוכנים להתמסר ולהשקיע רבות - ובלבד שלא יכניסו את עצמם למצב אשר עלול לגרום ריחוק ופירוד לבבות בין בני זוג!!"

"הם הבינו כי שום תועלת, ולו תהא זו התועלת הרבה והנכבדה ביותר - איננה מהווה הצדקה לפגיעה באיכותו וביציבותו של בית יהודי, ואמיליו חשש מפני מצב שכזה - היותו עבורם מחסום מוצק אותו לא ניתן לעבור בשום מחיר! למרות התועלת הרוחנית שבבריאות הגוף וחזיון, למרות התוספת בעמל התורה אשר יכולה היתה להתווסף בעקבות שימוש באותה חבילה יקרה - החליט דודי כי עליו להמנע מלקבלה, וכל זאת משום חשש קל מפני פגיעה קלה שבקלות באהבה ובאחוה שבין אחותו ובעלה!!" חתם רבינו את דבריו.

עד הפרטים הקטנים ביותר!

כאשר היה רבינו מדריך חתנים וכלות לפני נישואיהם, ניתן היה לראות בחוש כיצד מצליח הוא לצפות מראש את ההפרעות העלולות להגרם לשלום הבית בעתיד - ולהתמודד עימן, ובכלל זאת גם הפרעות שוליות ובלתי גלויות, כאלו הנוגעות לפרטים קטנים וכמעט בלתי מורגשים.

בת אשר התייתמה מאמה בגיל צעיר, ומאז ניהלה את הבית ביד רמה עד לבניית ביתה שלה - תוך שהיא משמשת כאם אוהבת לאחיה הקטנים וכעקרת בית לכל דבר, ביקשה מרבינו הדרכה לפני חתונתה.

היא ציפתה לשמוע דברים העומדים ברומו של עולם, היא סברה שרבינו יעמוד על חשיבות הקמת בית של תורה, היא היתה משוכנעת כי השיחה תסוב סביב האידיאל של 'איזו אשה כשרה העושה רצון בעלה', אולם לרבינו היה דוקא מסר אחר להעביר לה, מסר אשר הוא היה משוכנע כי היא לא תקבל מאף מקור אחר...

"תראי, - פנה אליה רבינו - 'אני יודע שעד שאמא נפטרה - לא עשית בבית מאומה, ואילו לאחר שהיא נפטרה - היה כל עול החזקת הבית מוטל על כתפך. התוצאה הישירה של מצב זה הינה שהתרגלת לעשות הכל בעצמך, מבלי לקבל כלום מאיש זולתך...

"בחיי הנישואין" - המשיך רבינו - "אל לך לנהוג כך... עליך לדעת כי כל אדם מטבעו רוצה לתת ולהעניק, ואסור לך לחסום את עצמך ולמנוע מבעלך את האפשרות לתת לך! אם הוא ירצה להכין לך כוס תה - קבלי את הצעתו, ותני לו את ההרגשה שאת מעריכה זאת ושמחה בכך!! לדעת לתת - זה חשוב מאד" - סיכם רבינו, "אולם לא פחות חשוב - לדעת לקבל!!".

לאחר מכן, ביקש ממנה רבינו להודיע לחתנה כי ברצונו לשוחח אף עמו... החתן מיהר להגיע כמובן, ולאחר שהציג את עצמו - פנה אליו רבינו ואמר לו:

"ראה נא, אשתך לעתיד - לא קיבלה מאומה מאיש מאז היותה צעירה בשנים! בכל אותה תקופה - אף אחד לא עשה עבורה כלום! כעת - התפקיד שלך הוא לעשות עבורה, להשתדל לחשוב עליה ולהיטיב לה, על מנת להעניק לה את ההרגשה שהיא חשובה לך ואתה רוצה בטובתה!!"

לאחר שנישאו - מספרת האשה - החלפנו חוויות אודות אותן שיחות שניהלנו עם רבינו... יכולנו להבחין איך בחכמתו ובפקחותו הוא ידע לומר לכל אחד את אשר היה עליו לשמוע, וזאת על מנת לצקת את היסוד עליו נוכל לבנות את הקן המשותף שלנו באהבה ובאחוה לאחר נישואינו!!

יצמרתי - לא על חשבון האשה...

רבינו היה מקפיד להדגיש באזני בחורים אשר עמדו בפני בניית ביתם, כי הנהגות מסוימות אשר יפות היו לשעתן - בעודם רווקים - לא יכירן